

Stane:

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 28

Ptuj, 11. julija 1920

II. letnik

Rojaki, spomnite se Koroške!

Plebiscit se bliža! Ne pustimo, da se nam ugrabi ta del slovenske zemlje!

12. julij, Petrov dan Cvetlični dan

posvečen zbirki za agitacijski fond za plebiscit na Koroškem. Ne vračajmo gospodičen in gospa, ki se bodo žrtvovala in pobirale darove. Najlažje je davati novce, kdor jih ima, da udobno živi, ali težka je borba borcev na neodrešenem ozemlju za svobodo izpod tujega robstva!

Odhor Jugoslovenske Matice v Ptuju.

Vidovdanski spomini.

Ta teden je pripeljal iz Česke poseben sokolski vlak pozemelske ostanke vidovdanskih junakov, sarajevskih atentatorjev v Sarajevo, kjer so jih na slovesen način položili k večnemu počitku.

Vidov dan, 15. junij po starem štetju, po našem 28. junij, je v zgodovini južnih Slovanov znamenit dan. Vidov dan pomeni nekake velike mejnike v naši jugoslovanski zgodovini.

Na Vidov dan l. 1389 so združeni Srbi podlegli v veliki bitki na Kosovem polju kljub največji osebni hrabrosti prodirajočim Turkom. Od tistega dne štejejo Srbi propadanje svoje države, ki je trajalo cela 4 sto-

letja. Šele pred dobrimi 100 leti so se začeli Srbi krepkeje otresati Turkov, ter so se jih popolnoma otresli v balkanski vojski leta 1912—13.

Ali krvavo priborjena svoboda ne bi bila smela biti popolna. Iznebili so se bili Srbi na vzhodu, stoletnega svojega zatiralca Turka. Na zapadu pa jim je med tem vzrastel nov sovražnik, enako močen in krut, kakor nekdanji Turek, kateremu ni bila po godu svobodna Srbija. Bila je to stara avstrijsko-ogrška monarhija, v zvezi z Nemčijo. Njim bi bila samostojna Srbija na potu. Zato so jo hoteli uničiti.

Toda okušeni svobodi, pridobljeni s toliko žrtvami, se je težko odreči! In prišel je zopet Vidov dan l. 1914., ki je imel biti drugi mejnik v naši zgodovini.

Vidov dan je bil Srbom od nekdanj svet dan. Tega dne so se Srbi spominjali vseh junakov, ki so padli v boju za domovino. Ob enem pa so se tega dne utrjevali v zavesti pridobljene svobode in navduševali za prostost svoje domovine. Da jim ogreni ta spomin, jih poniža v njihovi navdušenosti in jim pokaže svojo sovražno silo, so poslali l. 1914. njihovi zapadni sovražniki prestolonaslednika Ferdinanda v Bosno. Dobro so vedeli, da ga pošiljajo na tleča tla. Kruto so hoteli izzivati Srbe, češ, zastoj vam je s toliko žrtvami priborjena svoboda, pogledjte naše sile, ki vas zopet stro.

Svobodna Srbija ni mogla ukloniti svojega tilnika, priti je moralo prej ali slej do spopada. Nemci so ga hoteli imeti čimprej, dokler so bili Srbi še oslavljeni po balkanskih vojnah. Da pa dobe Nemci povod za

vojsko, so poslali Ferdinanda v zakolj. Vedeli so, da Srbi ne bodo prenesli takega zasramovanja. Res so se dobili med Srbi požrtvovalni junaki, ki so žrtvovali svoje življenje, da odvrnejo tako sramotenje.

Udarec pa, s katerim so hoteli Nemci uničiti Srbe, se je obrnil proti njim. Srbija je zmagovalno izšla iz vojske, ter se združila s svojimi brati Hrvati in Slovenci v novo državo.

Vidov dan tega leta je preživel naš regent Aleksander med nami, v osvobojenih delih nove države. Prišel je med nas ne kakor nekdanji Ferdinand v Bosno kot zastopnik sovražne nam tuje sile, prišel je med nas kot naš vladar.

S hvaležnostjo in s ponosom smo se spominjali na Vidov dan vseh nešteti junakov, ki so prelivali kri za našo domovino. S posebnim spoštovanjem pa se moramo te dni spominjati onih mladih mučnikov, ki so pred 6 leti zastavili svoje življenje, ne pripuštvši, da bi sovražna sila nemaščevano sramotila jugoslovansko narodno zavest. S svojim dejanjem so pokazali mladi junaki, da živi med nami še dovolj požrtvovalnosti za narod.

Jugoslovanski Sokoli, ki so se udeležili vsesokolskega zleta v Pragi, so prevzeli častno nalogo, da spravijo ostanke onih narodnih mučnikov iz daljne Česke v našo domovino. Prav njim je morala biti poverjena ta naloga. Saj baš pri njih mora živeti in se gojiti nezlomljiva junaška ljubezen do domovine, vsikdar pripravljena, da žrtvuje kri in življenje, če je domovina in njena čast v nevarnosti.

dobiti. Med zelenimi tratami pa so žuboreli hladni potoki, kojih kristalno čisto vodo so napeljali z visokih gor.

V tem času ni storil Trdomar skoraj ničesar drugega, kakor da je mislil na zlati grad in na čast, biti prvi vladar na svetu. Za vse drugo mu ni bilo nič mar in niti vroče prošnje nesrečnih podložnikov ga niso ganile in zbudile iz premišljevanja in sanj. Neizrečeno težko je pričakoval od Ljudomila naznanila, da je zlati grad gotov.

Zadnje dni drugega leta prihitel na kraljev dvor star ministrov služabnik in sporočil kralju, da je njegovo povelje izpolnjeno. Vesel vpraša Trdomar: Ali pa je grad tudi najlepši na svetu? — „Da, gotovo mu ni nikjer para in še celo nebesom bi bil na čast“, odvrne stari in zopet odide.

Kralj ni mogel več doma strpeti in zato se je brž odpravil na pot. Spremljalo ga je mnogo žlahtne gospode in vojakov. V malo dneh so prišli v nesrečne kraje, kjer je ubogo sestrado ljudstvo vrelo od vseh strani k cesti prosit miloščine. Dalje proti jugu prikazovali so se njihovim očem vedno boljši kraji, in če ne bi tuintam pričala suha drevesa in na poljih na tisoče novih grobov, ne mogel bi nihče verjeti, da so pred enim letom tod gospodarile suša, kuga in lakota. Vsak trenutek so naleteli na kako novo cesto ali nov vodovod, ljudstvo pa jih je povsod še lepše sprejemalo kakor drugekrat.

ZLATI GRAD.

(Nadaljevanje.)

Malo ur pozneje se poda minister na čelu dolge vrste od teže škripajočih vozov, obloženih z živežem in z neizmerno množino denarja iz glavnega mesta proti jugu. Huda je bila pot ob veliki vročini in mnogem prahu. Čim nižje so prišli, tem slabše se jim je godilo, kajti suša je postajala zmeraj večja. Ščasoma je bilo že težko dobiti sena in vode za živino in ni preteklo ravno mnogo dni, ko so prišli v popolnoma posušene kraje. — Oj groza! Vse pusto in rujavo, še celó drevje se je že sušilo. Po cestah in pred kočami so ležali mrličji, umrli vsled kuge in lakote. Mnogo živih se je le z veliko silo držalo na nogah ter tako milo prosilo za pomoč, da bi se jih moral še trd kamen usmiliti.

Ljudomil je bil nekaj časa gluha za vse prošnje, niti pogledal ni ne na levo in tudi ne na desno, ampak tiho je jahal pred svojo četo. — Toda vedno večje gorje mu je izbrislalo iz spomina povelje kraljevo, ni mogel več gledati prehude nadloge in ustavil se je zato v sredi nesrečnih krajev. Hitro je poslal nekaj služabnikov z več vozi zlata v sosednje dežele, da so nakupili žita in pripeljali s seboj zdravnike. Nakupljeno blago je razdelil med stradajoče, a ti so takoj morali iti kopat kanale, po katerih so iz rek vodili vodo na nižja polja.

Ščasoma so zazelenele najrodovitnejše njive in boljši travniki in čez nekaj mesecev je blagodajni dež zopet oživil vse južne kraje. Tedaj pa je dal Ljudomil nakupiti mnogo živine ter jo razdeliti kmetom, katerim je njihova poginila. Ni še preteklo leto dni, ko si je ljudstvo zopet opomoglo.

Ljudomil je postajal vedno bolj potrpečljiv. Dobro je vedel, kaj ga čaka, ako v devetih mesecih ne postavi zlatega grada in s čim naj ziča? Ves denar je bil že izdan.

Nekega dne je razglasil sledeče besede: „Naš premilostljivi kralj je daroval ves svoj denar, da je rešil vaš strašne smrti. Take dobrosrčnosti ne najdete drugod in sploh nikjer. Zato pa tudi vi izkažite kralju svojo hvaležnost ter mu sezidajte na gori krasno palačo, kakoršne še nima ves svet.“

Od veselja je zavrisnalo vse ljudstvo. Kdo bi pa tudi zamogel tako nesramen biti, da bi ne hotel pripraviti svojemu največjemu dobrotniku malo veselja?

Takoj so se zbrali stavbeniki in se posvetovali tri dni in tri noči, kakšen grad naj sezidajo. Zjediniili so se, da postavijo iz žlahtnega lesa veličastno palačo.

Na vseh koncih in krajih so po vrtah zapele ostre sekire in čez dobrih osem mesecev je stal tam prekrasen grad. Nad vhodom se je lesketal zlat napis: „Svojemu največjemu dobrotniku hvaležno ljudstvo.“

Okrog gradu so naprevili prelepe vrtove, v katere so presadili najlepše cvetlice in najimnitnejše drevje, ki ga je bilo mogoče